שבעת ימים פרק ראשון יומא

יז.

אלא לאו שמע מינה רא"כ"י היא. ואיכסי ליה במעלה יתירה ולא במזבח דשמעינן ליה לרא"כ"י בפ' שליחי (לקמן דף ל.) דאמר כוליה מזבח בדרום קאי וכל חלי חלל הפתח מגולה (ה). ואי קשיא היכי מתוקמא שמתא מדות אליביה הא שמעינן מהא שאוכל המזבח שבע אמות נצפון על כרחך הכי מפרש' הני עשרים וחמשה אמות שאתה נותן שאין בין כנס לכותל אלא חמשה אמות ומחצה והכנס והמזבח שש ושתים הרי המזבח כולו בדרום קאי וכולו כנגד אמצע עזרה והמותר כולו למקום הנגסין. וא"ת אם כן שלא דקדק התנא לחלקו לחלאין ויש לך להרבות ולמעט להיכן שתרצה כר"י נמי מצית מוקמת לה ויהא מזבח ממוצע באמצע עזרה כילד תן עשרים ואחת ומחצה מהם בין כנס לכותל והכנס שלשים וחצי המזבח ששה עשר נמצא אמצעו של מזבח לסוף ס"ז ומחצה שהוא אמצע עזרה הא לא מצית אמרת שלא יהו מקום השולחנות והנגסין אלא שש ומחצה. וכעיני נראה לפרש הא דרב אדא בר אהבה וכל הסוגיא בלשון אחר רב אדא בר אהבה אמר הא מני אמתניתין דתמיד אמר להם הממונה קאי דרמיא מדות עילויה מתניתין דתמיד דפליגי אסתמא דמדות ר"י היא דשמעינן ליה דפליג אסתמא דמדות דתניא ר"י אומר מזבח ממוצע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמא רוביה דמזבח בדרום קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"ש היא והכי פירושו שמע מינה מדות אלו ר' יהודה היא: **רב אדא בר ירמיה אמר הא לשכת הטלאים אקצוי מקצוי.** כשתי המקצועות גרולות שאורכה היא ועומדת במערב ומאורכת ללד הצפון ודרום עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן: **ודאמי מצפון מיפחזיא ליה.** שמשוכה ללד דרום יותר: **ודאמי מדרום מיפחזיא ליה.** משוכה ללד צפון: **דבמערבית דרומית הוה.** עפי ומודי בה תנא דתמיד אלא דנקיט סידרא (ג) מדרום לצפון מיפחזי ליה דרך הילוכו כאילו הוא בצפון: **מדרמינן לחם הפנים.** דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מצפון למערב וממערב לדרום ומדרום למזרח לשכת הטלאים בצפונית מערבית לשכת החותמות במערבית דרומית לשכת בית המוקד בדרומית מזרחית לשכת לחם הפנים במזרחית צפונית והוה רמינן עלה מתני' דמדות דקתני דרומית מזרחית היא היתה לשכת לחם הפנים: **ומשנינן אמר רב הונא בריה דרב יהושע.** תנא דמדות קא מציג דרך ימין כדמפרש בהדיא דקאזיל ומני מדרום למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרום והנא להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מכאן זהו סדר הקפתו ומתניתין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה ותו לא מיקשי מידי מהשתא אי

אלא לאו שמע מינה רבי אליעזר בן יעקב היא שמע מינה רב אדא בריה דרב יצחק אמר האי לשכה (ו) אקצוי מקציא ודאתי מצפון מתחזיא ליה בדרום ודאתי מדרום מתחזיא ליה בצפון ומסתברא דבמערבית דרומית הואי ממאי מדרמינן לחם הפנים אלחם הפנים ומשנינן אמר רב הונא בריה דרב יהושע מר קא חשיב דרך ימין ומר קא חשיב דרך שמאל

אי

והא דמסיק אלא שמע מינה ר' אליעזר בן יעקב היא דאמר כוליה בדרום ולא קאמרינן דמתניתין דמדות ס"ל דרוביה בדרום ולהכי היה כותל מזרחי נמוך משום דמיכסי פיתחא כשנאמר שי"ב אמות ומחצה היה בין כנס לכותל וא"כ לא יהיה לו ראייה מהכיא דתימי כרא"כ"י יש לומר משום דלא אשכחן אלא שלש מחלוקת בהא מילתא איכא למאן דאמר כוליה בצפון ואיכא למ"ד כוליה בדרום ואיכא למ"ד ממוצע וכיון דהיא דמדות לא מצינן לאוקמא כמאן דאמר כוליה בצפון ולא כמאן דאמר ממוצע אין לנו לבדות מלבנו מחלוקת רביעית ולומר דקסבר מתניתין דמדות רוביה בדרום כיון דלא אשכחן תנא דאמר הכי אלא על כרחך לרא"כ"י היא דאמר כוליה בדרום ומה שפירש רש"י הא מני ר"י היא דקאי אההוא דתמיד אין הלשון משמע כן דהכי הוה ליה למימר מאן תנא תמיד ר"י היא ועוד לשון הא מני רבי יהודה היא משמע דקאי אהך דסליק מינה ועוד כיון דלא אתא לשנויי אלא דלא תקשי קשיא דתמיד אדמדות וקאמר ר"י היא אהכיא דתמיד ואין לו כח לאוקמה כוותיה אלא משום דאשכחן דפליג אמדות טפי הוה ניחא למימר מדאשכחן ברייא פרק קדשי קדשים (זבחים דף מח:) דסתמא דתמיד קא סברא מזבח ממוצע כרבי יהודה ולא כרא"כ"י דקסבר כוליה בדרום קאי ועוד קשה לימא אבא שאול היא אהכיא דתמיד כמו שהוכחתי לעיל דסתמא דתמיד דפליג אסתמא דיומא אבא שאול היא ועוד שהוא מוחק הספרים דבכל הספרים גרס במסקנא אלא לאו שמע מינה רא"כ"י היא שמע מינה:

ומר קא חשיב דרך שמאל. תימה לי לימא אידי ואידי דרך ימין ותנא דתמיד קא מציג מגואי דקאי בבית המוקד גדול ופניו כנגד הלשכות ותנא דמדות קאי מאבראי בעזרות ופניו ללשכות וקל להבין וי"ל דבמסכת תמיד פרק אמר להן הממונה (דף ג.) קתני בתר שהיו מפיסין אמר להן הממונה הביאו לי טלה מלשכת וכו' ולקמן בפ"ב (דף כה.) אמר שהיו מפיסין בלשכת הגזית אלמא דקאי מאבראי ולא קאי בבית המוקד ולהכי לא אוקמא דקאי מגואי: הפנים נמי אקצוי מקצוי דקיימא במזרח ומאן דאתי מצפון מתחזיא בדרום ומאן דאתי מדרום מתחזיא בצפון דלשכת טלאים בצפונית מערבית ולשכת החותמות דרומית מערבית ולשכת בית המוקד דרומית מזרחית ולשכת לחם הפנים מזרחית צפונית והיא דמדות נמי מתוקמא דרך ימין וקל להבין וי"ל דעל כרחך לשכת החותמות ולשכת בית המוקד הם היו אותם שתי לשכות דקא מציג במסכת מדות (פ"א משנה ו') אחת שבה גנזו בית חשמונאי אבני מזבח ואחת שבה יורדין לבית הטבילה דליכא למימר הני אחריני ניהו שהרי לא היה בבית המוקד אלא אחרבע לשכות ואי אחריני ניהו א"כ הוו שש לשכות ואי אמרת אידי ואידי דרך ימין קא חשיב אם כן בההיא דתמיד משמע דלשכת החותמות ולשכת בית המוקד אחת בקרן מערבית דרומית ואחת בקרן מזרחית דרומית ובההיא דמדות כי משנת דרך ימין משמע דאותם שתי לשכות היו אחת בקרן מזרחית צפונית ואחת בקרן מערבית צפונית מיהו הא קשיא לן מנא ליה הא דקאמרינן מסתברא דבקרן מערבית דרומית הואי דילמא צפונית מערבית הואי ואפ"ה מיתלגא שפיר ההיא דלחם הפנים כזה ואין

לפי משמעות הקושיא
מזרח

מזרח

מסורת הש"ס

ה) וע"ר בערוך ערך קן פ"ב כשם ר' משה הדרשן].

תוס' ישנים

האי לשכה אקצוי מיקציא וכו'. הקשה ריב"ל למה הוצרך לתרץ כן ליפני ליה דבית המוקד היה לצפונו של מזרח וא"כ היה לו דרום בית המוקד לצפון מזרח וא"כ הא דקאמר בתמיד דלשכת טלאים היתה במקצוע צפונית מערבית הייני צפונית מערבית דרומית שהוא מערבית דרומית של בית המוקד ויהיינו דקאמר כתם' מדות דלשכת טלאים מערבית דרומית לחנים המוקד קאי ה) (נמי וכהכי אתי נמי) שפיר מלחם הפנים דקחשיב לי במדות בקרן מזרחית דרומית ובתמיד חשיב ליה רביעית בקרן [מזרחית] צפונית דהא החשיב ליה במדות בקרן מזרחית דרומית הייני מזרחית דרומית דבית המוקד שהיא צפונית [מזרחית] של מזרח ואתי נמי שפיר הא דקתני בתמיד לשכת בית המוקד ולשכת החותמות דלא חשיב הכא שאינן לנדן היו בעזרה ובמדות חשיב לשכה שבה גנזו בני בית חשמונאי אבני מזבח ולשכת בית הטבילה דלא חשיב התם ואין זו קושיא כלל כי אין לי למנות לשכת לחם הפנים ולשכת טלה קרבן בעזרה ובבית המוקד שהרי לא היו אלא כאחת מהן ומתילה מספקה כן שתיהם וא"כ כיצד היו שם ד' לשכות והלא לא היו שם ועוד יכי היו אורך העזרה ובית המוקד מכוונין בגמנוס והא ודאי לא היו כן ולעיל פי' דאתי שפיר דלא פריך אלא מלשכת טלה קרבן ומלחם הפנים אבל קשה לרבי דאתאי לא משני נמי לחם הפנים דאתאי מיקציא כמו נמי לשכת טלה קרבן:

ה) ל"ל ואתי.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אלא לאו וכו' הפתח מגולה שבשפת חצי רוחב היכל דרומי כלה המזבח והוא כנגד חצי חלל הפתח ולא קשיא וכו' שמעינן מהא סתמא וכו' הני עשרים וחמש אמות שאין אתה נותן בין כנס לכותל אלא כלה נותן כנגד אמצע עזרה והמותר כולו למקום השולחנות והנגסין וכו' דאמר להן הממונה וכו' אלמא רובא דמזבח: (ב) שם ד"ה מסתברא סידרא דאתי מדרום לצפון דמיתחזי ליה:

רבינו חננאל

וכי מאן תנא מדות ר' אליעזר בן יעקב. ובא רב אדא בר רב יצחק לאוקומה בלא חלוקה ואמר הא לשכה איקצוי מיקצייא מאן דאתי מצפון כו'. פי' איקצוי מיקצייא כלומר עומדות במקצוע [משוכה] מן הזויות כמעט. ומאן דקאי לדרומה חוי לה בצפון ומאן דקאי בצפון חוי לה בדרום והאי דקריא צפונית ה) צפונית לעזרה. והאי דקרי לה דרומית דרומית לחיל. ולא פליגי ולעולם בקרן דרומית דתני ארבע הוו בתרתי מתניתין. ר' לשכות היו שם במקום אחד באמצע מקצועותיו מרובעות שתים כנגד שתים, וקיימן לצפון עזרה, שתים סמוכות לעזרה ושתים סמוכות לחיל, הסמוכות לעזרה בקדש והסמוכות לחיל בחול. ושתים דברי הכל שמותיהן שוין לשכת הטלאין ולשכת עושי לחם הפנים. וב' האחרות האי תנא קרי להו לשכת החותמות ולשכת בית המוקד ה), והאי תנא לא פריש לה אלא בסימנין, וכולן על שם בית המוקד. ומסתברא לשכת הטלאים היא מערבית דרומית לומר שסמוכה היא לעזרה. והשונה צפונית מערבית לומר שסמוכה היא לחיל. ומגלן שהיא דרומית מערבית מדרמינן לשכת לחם הפנים אלשכת לחם הפנים. ומשנינן אמר רב הונא בריה דרב יהושע מר חשיב דרך ימין ומר חשיב דרך שמאל.

ה) עי' תי"י נתן ד"ה אלא לשכה וכו'.
ה) ומדברי רבינו אלי' יתיישב קושית התוס' לעיל פ"ז ד"ה דרומית מזרחית ע"ש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com